

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Strukturální fondy EU a jejich využívání v ČR

Pavla Kašíková Dis.

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Pavla KAŠÍKOVÁ, DiS.**

Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Strukturální fondy EU a jejich využívání v ČR**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- popis strukturálních fondů
- oblasti ve kterých je můžeme využít
- jakým způsobem tohoto využíváme v ČR
- kolik vyčerpáme z poskytnutých prostředků
- kde jsou největší problémy
- jak vypadá čerpání oproti předcházejícímu programovému období
- jak zlepšit jejich využití, navrhnout způsoby zjednodušení, zefektivnění

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

- KINŠT, J. Jak hospodaří Evropská unie. Ekonom. 21.1.2009, č. 2, s. 60.
POTLUKA, Oto, et al. Průvodce strukturálními fondy Evropské unie. 1. vyd. Praha: IREAS, 2003. 198 s. ISBN 80-86684-02-4.
PŘICHYSTAL, Aleš. Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt. 1 vyd. Nymburk: VEGA-L, 2008. 156 s. ISBN 978-80-86757-94-0.
ŠPERKEROVÁ, M. Berme, když dávají. Ekonom. 3.12.2008, č. 48, s. 18-22.
VILAMOVÁ, Šárka. Jak získat finanční zdroje Evropské unie. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.
VILAMOVÁ, Šárka. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Ivana Mandysová, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: 21. června 2009
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Robert Baťa, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 28. 2. 2010

Pavla Kašíková

Anotace:

Práce je věnována strukturálním fondům a oblastem, ve kterých tyto fondy můžeme využít. Dále je v této práci zkoumána absorpční kapacita České republiky, tj. jakým způsobem využívá peněz ze strukturálních fondů. V práci jsem se zaměřila na největší problémy při využití fondů, na porovnání čerpání peněz z fondů oproti předcházejícímu programovému období. Nakonec jsou zde rozebrány problémy, které s využitím fondů souvisí a navrženy kroky jak se těmto problémům a rizikům vyvarovat.

Klíčová slova:

Strukturální fondy, programovací období, operační program

Title:

Structural Funds and their using in the Czech Republic

Annotation:

This work is devoted to the structural funds and spheres in which these funds can be used. Furthermore, the absorption capacity of the Czech Republic is investigated there, i.e. how the money from the Structural Funds are used. I focused on the biggest problems in the usage of funds and comparing of money usage from the funds against to the previous programming period. There are analyzed problems associated with the usage of funds in the end of this work, and suggested ways how to avoid problems and risks.

Keywords:

Structural Funds, programming period, operational programme

OBSAH

1	Úvod.....	7
2	Fondy EU.....	8
2.1	Strukturální fondy a fond soudržnosti.....	8
2.2	Projekty financované z fondů EU v ČR.....	10
2.3	Porovnání fondů dle programových období.....	11
3	Programové období 2004 - 2006	13
3.1	Operační programy v letech 2004 - 2006.....	14
3.2	Průběh čerpání z fondů EU k 31. 12. 2008	16
4	Programové období 2007 – 2013.....	22
4.1	Průběh čerpání.....	24
4.2	Čerpání u jednotlivých OP	26
5	Zhodnocení programového období.....	32
5.1	Porovnání programových období.....	32
5.1.1	Problémové oblasti	34
6	Případová studie využití fondů EU	36
6.1	Navržená obecná doporučení	38
	Jakým rizikovým faktorům předejdeme:	39
6.2	Doporučení z hlediska formální stránky	39
6.3	Doporučení z hlediska ekonomické stránky	40
7	Závěr	41
	Seznam použité literatury	43
	Seznam obrázků.....	45
	Seznam tabulek.....	46
	Seznam zkratk.....	47
	Seznam definic.....	48

1 Úvod

Hlavním tématem této bakalářské práce je problematika strukturálních fondů Evropské Unie, jejich využití ve vztahu k jednotlivým programovým obdobím a doporučení efektivního využívání těchto zdrojů. Podnětem pro zpracování této tematiky byla stále se zvyšující nutnost využívání finančních dotací ve všech odvětvích podnikání, ať už se jedná o výrobu nebo poskytování jakýchkoliv služeb. Peněžní prostředky pocházející právě ze strukturálních fondů EU hrají dnes nezastupitelnou roli v naší každodenní realitě, pomáhají stabilizovat situaci na trhu výrobků a služeb, zamezují úpadku a pomáhají vzniku nových společností a výrazně ovlivňují také trh práce. Prvotním impulsem k možnosti využívání těchto fondů a jejich prostředků byl vstup České republiky do Evropské Unie v roce 2004.

Možnost čerpání finančních prostředků z těchto fondů je podmíněna mnoha omezeními a pravidly, z nichž mezi nejdůležitější patří návrh daných operačních programů. Na základě těchto operačních programů, které navrhuje představitelé jednotlivých států, rozhoduje EU o přidělení finančních dotací. V rámci státu poté dochází k přerozdělení prostředků z fondů mezi žadatele o dotaci. Ale tak snadné to bohužel není. O tom, co je vše potřeba udělat pro to, aby bylo využívání finančních prostředků z fondů EU efektivnější a jak předejít problémům a rizikům s tím spojených, je pojednáno právě ve druhé části této bakalářské práce.

Cílem mé práce je prozkoumat stav čerpání ze strukturálních fondů v ČR a podat hlubší porozumění dané problematice.

Abychom získali všestranný pohled na danou problematiku, je třeba se seznámit se základními pojmy, jako např. co jsou to fondy, jaké fondy jsou v ČR využívány, jaké projekty z nich mohou být financovány, apod. Touto problematikou se zabývám v úvodu této práce, na který navazuje kapitola týkající se situace minulého programového období 2004 - 2006 a zkoumání využívání fondů z pohledu různých hledisek. V další části jsem se zaměřila na současné programové období 2007 - 2013, jeho schválené programy, možnosti čerpání a průběh čerpání z fondů EU. V závěru této části jsem se pokusila porovnat předchozí a současné období z hlediska poptávky uchazečů o dotaci. Jedná se však pouze o porovnání současného stavu s programovým obdobím 2004 - 2006, přesné výsledky a závěry bude možné provést až po skončení současného programového období 2007 - 2013.

Ve třetí praktické části se zabývám nejzávažnějšími problémy, které jsou spojeny s využíváním prostředků z fondů EU a se kterými se setkávají žadatelé o dotaci. Navrhuji zde kroky, které pomohou těmto problémům a rizikům předejít.

2 Fondy EU

Základním nástrojem strukturální a regionální politiky Evropské unie jsou strukturální fondy a Fond soudržnosti EU. Jejich význam pro hospodářskou a sociální soudržnost je v rámci EU nezastupitelný. S cílem posílit hospodářskou a sociální soudržnost EU se strukturální fondy zaměřují na snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů a zasažení nejvíce znevýhodněných regionů včetně venkovských oblastí. Ve středu zájmu spolu s důrazem na udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost stojí vytváření otevřené, flexibilní a soudržné společnosti s vysokou mírou zaměstnanosti. Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. [10]

2.1 Strukturální fondy a fond soudržnosti

Zaměření pomoci ze strukturálních fondů podléhá přísným ustanovením a pravidlům formulovaným v Nařízeních Rady EU a souvisí s vytyčenými cíli strukturální politiky ve vazbě na priority regionálně politických opatření. Od roku 2000 byly stanoveny dva regionální cíle a jeden horizontální cíl pro lidské zdroje. Tyto cíle jsou právě ze strukturálních fondů a fondu soudržnosti financovány.

Evropská unie má k dispozici dva strukturální fondy, přes které rozděljuje finanční pomoc k řešení strukturálních ekonomických a sociálních problémů tak, aby se snížily rozdíly mezi různými regiony a sociálními skupinami. Jedná se o: [10]

- Strukturální fond - Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF),
- Strukturální fond - Evropský sociální fond (ESF),

- Doplňkový fond – Fond soudržnosti (FS)

Strukturální fondy

- jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony).

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF):

- aktivity fondu jsou zaměřeny zejména do zaostávajících regionů. Poskytuje podporu investic především v regionech s nižší úrovní rozvoje, a to ve vzdělávání a zdravotnictví. Dále podpory na výstavbu tzv. transevropských sítí, na výzkum, apod. V zásadě se tento fond týká:[2]

- hospodářsky zaostávajících regionů, tj. regionů, u nichž HDP/obyvatele je nižší než 75% průměru celé EU
  - regionů s odeznívající průmyslovou výrobou, kde je nezbytná restrukturalizace regionální ekonomiky
  - regionů, u kterých jde o podporu rozvoje venkovského prostoru
- z tohoto fondu jsou podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, zavádění služeb elektronické veřejné správy, apod.

Evropský sociální fond (ESF): [2]

- patří k nejvýznamnějším nástrojům regionální politiky EU. Čerpání ESF je podobně jako u ERDF regionálně vymezené. Jde zejména o podporu vzdělávacích systémů v hospodářsky zaostávajících regionech, o podporu jak všeobecného, tak profesního vzdělávání ve vymezených regionech.

- ESF celkově je určen pro podporu odstraňování dlouhodobé nezaměstnanosti a začleňování mladistvých do ekonomicky aktivního života. Řeší rovnoprávně podmínky na trhu práce pro muže a ženy, národní menšiny a problémové skupiny lidí.

- podporovány jsou neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, jako např. rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, apod.

Fond soudržnosti (FS)

- je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí. Postup získání prostředků z tohoto fondu je zcela odlišný od strukturálních fondů, je vázán na splnění určitých podmínek. Dotýká se států s nejméně rozvinutou ekonomikou.

2.2 Projekty financované z fondů EU v ČR

Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury

Např. výstavba a opravy silnic, železnic, dálnic, obchvatů, říční infrastruktury, budování přestupních terminálů integrované veřejné dopravy, nákupu dopravních prostředků městské hromadné dopravy apod.

Ochrana životního prostředí

Např. budování čistíren odpadních vod, rozvodných sítí pitné vody, výsadba regenerační zeleně, instalace větrných elektráren, budování systémů odděleného sběru odpadů, investiční podpora vzdělávacích, poradenských a informačních center environmentálního vzdělávání apod.

Rozvoj měst a obcí, přeshraniční spolupráce

Např. úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně, infrastruktura pro poskytování sociálních, vzdělávacích a zdravotnických služeb, infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských a kulturních aktivit, regenerace bytových domů apod.

Rozvoj cestovního ruchu

Např. rozvoj kapacit ubytovacích zařízení, vybudování, rekonstrukce a obnova skanzenů, muzeí apod., budování cyklostezek a cyklotras s využitím pro cestovní ruch, prezentace turistických destinací apod.

Rozvoj lidských zdrojů

Např. rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané, poskytování sociálních služeb, zvyšování kvality výuky cizích jazyků, vytvoření systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, inovace vzdělávacích programů, vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje, podpora dalšího vzdělávání apod.

Zlepšování kvality služeb poskytovaných veřejnou správou a samosprávou

Např. výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy, zavádění moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy apod.

Podpora podnikání, vědy a výzkumu

Např. podpora při zakládání podniků, nákupu výrobních technologií, podpora patentové aktivity podniků, vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol, výstavba a další rozvoj existujících průmyslových parků, podpora rozvoje poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení, podpora marketingových služeb apod.

Program rozvoje venkova

Oproti období 2000 — 2006 již pod strukturální fondy nespadá podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova. Tyto oblasti jsou financovány prostřednictvím Programu rozvoje venkova financovaného z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Tento fond patří mezi fondy ostatní a spadá pod Ministerstvo zemědělství. [10]

2.3 Porovnání fondů dle programových období

Tabulka č. 1 – Porovnání fondů

2000 – 2006		2007 - 2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti		
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF – orientační sekce FIFG	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	
Cíl 3	ESF	- regionální úroveň - národní úroveň	ERDF ESF
INTERREG	ERDF		
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF	Evropská územní spolupráce	ERDF
LEADER+	EAGGF – orientační sekce		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce FIFG	<i>Problematika rozvoje venkova a rybolovu nebude nadále součástí politiky soudržnosti, ale zařadí se pod Společnou zemědělskou politiku.</i>	
		3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

Porovnáme-li předchozí (2000-2006) a současné programovací období (2007-2013), je zřejmé, že došlo k výrazným změnám. Především došlo ke snížení počtu fondů i podporovaných cílů. Dotační programy jsou v novém programovacím období podporovány pouze ze dvou strukturálních fondů, Evropského fondu regionálního rozvoje a Evropského sociálního fondu, na místo dosavadních čtyřech strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Dosud podporované aktivity z Evropského zemědělského usměrňovacího a záručního fondu a Finančního nástroje na podporu rybolovu jsou přesunuty do působnosti společné zemědělské politiky, kde vznikl nový fond – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Dále se také počítá se zařazením Fondu soudržnosti do programování strukturální pomoci v rámci Cíle Konvergence. Cíle politiky soudržnosti jsou rovněž výrazně pozměněny. Tři cíle a čtyři iniciativní programy (INTERREG, URBAN, LEADER a EQUAL), které byly v minulém programovacím období, jsou nahrazeny třemi novými cíli (Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce). Změny v nastavení cílů a nástrojů politiky soudržnosti v minulém a současném programovacím období jsou přehledně znázorněny ve výše uvedené tabulce. V tabulce je také znázorněno využití jednotlivých fondů EU podle cílů.

3 Programové období 2004 - 2006

Období 2000–2006 bylo pro Českou republiku z pohledu strukturální politiky zásadní. Nejprve byla zahájena fáze příprav na řádné čerpání. Jako kandidátský stát EU užívala ČR prostředky z předvstupních programů SAPARD, Phare a ISPA. V období vstupu (1. května 2004) začalo čerpání ze strukturálních fondů (dále jen SF) a Fondu soudržnosti (dále jen FS), které bylo distribuováno prostřednictvím pěti operačních programů, dvou zvláštních programů pro hl. město Prahu a čtyř Iniciativ Společenství. [11]

Již po prvním roce našeho členství v EU se potvrdilo, že fondy EU nejsou žádná chiméra, ale skutečnost, a to navzdory tomu, že byla registrována řada stížností na jejich obtížnou dostupnost i technicko-administrativní a koncepční nedostatky. Dokazuje to přibližně 5000 řešitelů projektů s podporou z těchto fondů, a to i přesto, že některé operační programy registrovaly výrazný převis poptávky nad jejich možnostmi a jiné naopak v té době zatím zcela nevyužily svůj potenciál. Na druhé straně je možné říci, že české subjekty velice málo využívali a i nyní málo využívají přímé granty a půjčky vyhlášené přímo Evropskou komisí, což může souviset s velmi malou informovaností o nich v ČR.

Na počátku programovacího období 2004 – 2006 si žadatelé z ČR vzali příklad z ostatních zemí a příliš se na žádání z fondů nepřipravili. Sice věděli, že nějaké fondy existují, ale učili se – a stále se ještě učí – poznávat je a využívat jaksí za pochodu. To mohlo mít za výsledek malé procento, v počátcích, úspěšných žádostí.

Také se v samotném začátku období projevilo, že ne všechny programy byly pečlivě připraveny, samozřejmě nebylo možné očekávat, že od začátku bude vše probíhat naprosto hladce. Velmi důležitá proto měla být zpětná vazba od žadatelů o podporu k odpovědným řídicím a implementačním orgánům. Každý z nich s těmito informacemi však naložil jinak. Většina úředníků se ale snažila a v současné době snaží procesy a systémy implementace neustále zlepšovat a čerpání prostředků ze SF tak postupně zefektivňovat.

Tabulka č. 2 - Ukázka průběžného čerpání jednotlivých SF (k 31.12.2007, v mil. EUR)

Fond	Alokace 04 - 06	Vyčerpáno v mil. Kč	Stupeň vyčerpanosti k alokaci 04 - 06
EAGGF	169,8	111,8	65,87 %
ERDF	985,6	631,7	64,10 %
FIFG	4,1	3,7	89,70 %
ESF	429,9	185,6	43,69 %
Celkem	1 584,4	932,9	58,88 %

Dle slov pana ministra Vondrušky ze dne 27. 8. 2009 vyčerpala ČR téměř 42 miliard korun. To je přitom 98,1% z celkového možného objemu čerpání, který byl z fondů EU za uvedené období k dispozici. [12]

Za peníze z fondů EU v programovém období 2004–2006 se realizovaly například tyto projekty:

- 21 863 nových pracovních míst
- 30 rekonstruovaných čističek odpadních vod
- 59 544 domácností nově napojeno na kanalizace a čističky odpadních vod
- 447 km nových a opravených silnic
- 45 km nových a opravených železnic
- 274 malých a středních podnikatelů získalo podporu v cestovním ruchu

3.1 Operační programy v letech 2004 - 2006

V programovém období 2004-2006 se v ČR realizovalo 16 programů podpory fondů EU s celkovou alokací zhruba 80 mld. Kč.

Nejvýznamnější programy:

SROP (Společní regionální operační program)

Cílem SROPu bylo především dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel regionů s důrazem na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury a životního prostředí a na všeobecný rozvoj lidských zdrojů.

OPI (Operační program Infrastruktura)

Cílem OPI byla ochrana a zlepšování stavu životního prostředí a rozvoj a zkvalitňování dopravní infrastruktury s důrazem na naplňování standardů Evropské unie. Tento OP vytvářel prostředí pro přípravu investičních projektů, jehož cílem bylo zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí, zajistit svobodný a bezpečný pohyb osob, služeb, zboží, kapitálu a podpořit tím udržitelný rozvoj regionů zařazených do Cíle 1.

OP RVMZ (Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství)

Strategie OP RVMZ vycházela z analýzy ekonomické a sociální situace v zemědělství a venkovském prostoru. Tento program se zaměřoval na podporu do zemědělství, včetně podpory mladých zemědělců a dále na zpracování produktů zemědělské výroby. Tento OP podporoval zlepšování kvality a produktivity práce při zpracování zemědělských produktů s velkým důrazem kladeným na zvýšení kvality zemědělských produktů, tvorbu nových pracovních příležitostí na venkově, rovnoprávné postavení mužů a žen v této oblasti a snahu o uchování a zlepšení životního prostředí.

OPPP (Operační program Průmysl a podnikání)

Globálním cílem tohoto OP bylo zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb a dokončení potřebných strukturálních změn v průmyslu.

OP RLZ (Operační program Rozvoj lidských zdrojů)

Tento program tvořil základ pro realizaci podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2004 - 2006. Cílem OP bylo dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků.

JPD 2 (Jednotný programový dokument 2)

Hlavním cílem JPD 2 bylo odstranění nejvážnějších slabých stránek regionu na vybraném území podpory, především zkvalitněním městského prostředí a rozvinutím potenciálu města tak, aby Praha byla schopna plnit očekávané role dynamického hlavního města členské země Evropské unie. Program byl výrazně ekologicky orientován a umožňoval mimo jiné realizovat i opatření, která mají v budoucnu zabránit katastrofickým následkům povodní, k jakým v hl. m. Praze došlo v srpnu roku 2002.

JPD 3 (Jednotný programový dokument 3)

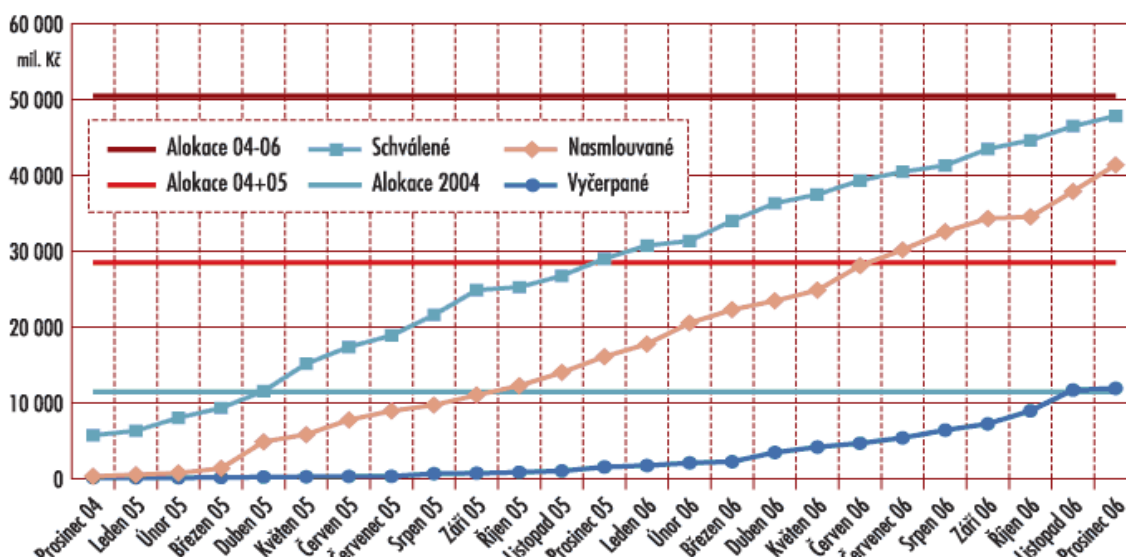
JPD 3 byl referenčním dokumentem, na jehož základě byla poskytována podpora rozvoji lidských zdrojů na území hlavního města Prahy s využitím českých národních zdrojů a zdrojů Evropského sociálního fondu. Hlavním cílem programu byl efektivní trh práce založený na kvalifikované pracovní síle, konkurenceschopnosti zaměstnavatelů, využití výzkumně-vývojového potenciálu regionu, sociální integraci ohrožených skupin a rovnosti příležitostí.

3.2 Průběh čerpání z fondů EU k 31. 12. 2008

Důvodem pro hodnocení období zrovna k datu 31. 12. 2008 je ten, že mělo být splněno pravidlo n+2. Jedná se o pravidlo, dle kterého musí být alokace určená programovým dokumentem na daný rok vyčerpána nejpozději do dvou let od roku, pro který je alokace určena, pokud nebude toto pravidlo dodrženo, pak musí být finanční prostředky vráceny zpět do unijního rozpočtu. Na projekty FS se pravidlo n+2 nevztahuje, ty musejí být ukončeny nejpozději do 31. 12. 2010.

Sledujeme-li využití SF v Česku na úrovni všech sedmi OP, je zřetelné, že k velmi výraznému nárůstu jak nasmlouvaných, tak zejména vyčerpaných prostředků došlo až ve druhé polovině roku 2006, resp. v jeho samotném závěru - oproti červnu se objem nasmlouvaných prostředků zvýšil o více než 47 %, u vyčerpaných dokonce o 155 %. Což můžeme vidět z obrázku č.1. Toto mohlo být dáno tím, že se proces schvalování projektů urychlil, z důvodu povinnosti navrátit peněžní prostředky zpět do unijního rozpočtu.

Pokrok v čerpání strukturálních fondů (k 31. 12. 2006)

Obrázek č. 1

Premiantem zůstal OPRVMZ

Z tab. č1 můžeme vidět, že jednotlivé OP včetně obou pražských vykazují poměrně výrazný rozdíl jak z hlediska nasmlouvaného objemu dotace, tak dalších kritérií. Největší pokrok vykazuje OPRVMZ (FIFG), kde zbývá vyčerpat nejméně prostředků a v jeho těsném závěsu jsou programy SROP a OPI.

Naopak nejméně bylo zatím certifikováno z alokace určené na OP RLZ, kde bylo certifikováno 64,3 % (100% - 35,7%) alokace (poslední certifikace k 30. 9. 2008). Oba Jednotné programové dokumenty (pro Cíl 2 a 3) mají čerpání na úrovni ¼ alokace. Z iniciativ Společenství si výborně vede INTERREG, kde je vyčerpano již 98,75 % alokace určené na českou část programů, EQUAL dosáhl téměř 82 % alokace.

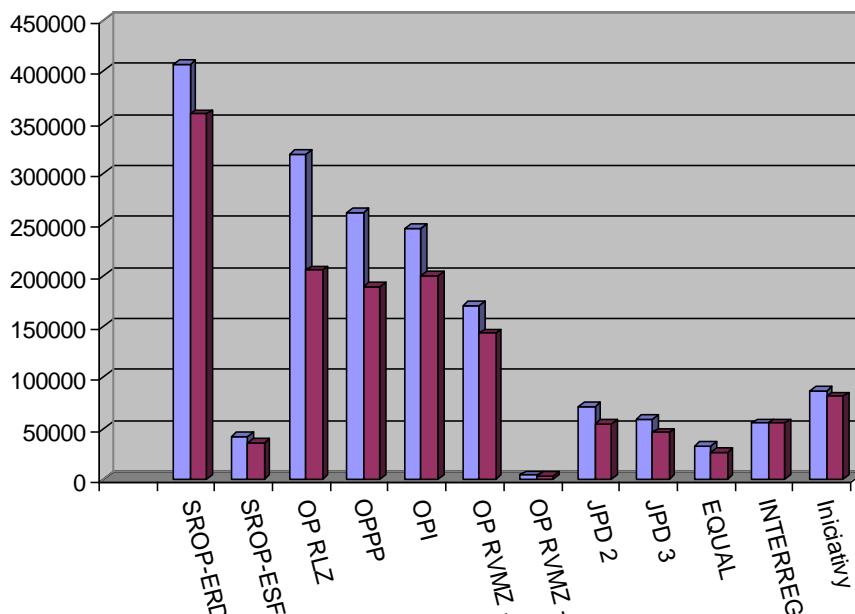
Tabulka č. 3 – Stav jednotlivých OP k 31.12.2008

Pro všechny OP, JPD, Iniciativy	Alokace 2004 - 2006	Uzavřené smlouvy/ vydaná rozhodnutí	Žádosti o platbu od konečného příjemce	Připraveno k certifikaci	Certifikováno od počátku období 2004-2006	Zbývá vyčerpat z alokace 2004-2006	Zbývá vyčerpat k alokaci
Měna	tis .€	mil. Kč	mil. Kč	tis. €	tis. €	tis. €	v %
SROP-ERDF	407 055,10	11 881,80	11 734,80	425 383,90	358 020,20	49 034,90	12,05
SROP-ESF	42 277,50	1 258,70	1 256,90	44 553,70	36 206,20	11 071,30	26,19
OP RLZ	318 819,30	9 373,00	6 809,10	238 689,00	204 999,20	113 820,10	35,70
OPPP	260 852,10	7 225,40	6 760,20	229 089,00	188 200,20	72 651,90	27,85
OPI	246 360,40	7 168,80	6 520,80	235 473,00	199 298,00	47 062,40	19,10
OP RVMZ - EAGGF	169 790,30	4 540,00	4 540,00	163 831,00	143 048,70	26 741,70	15,75
OP RVMZ - FIFG	4 111,10	103,90	103,90	3 762,60	3 762,60	348,50	8,48
Cíl 1	1 454 265,80	41 915,60	37 725,70	1 340 782,20	1 133 534,90	320 730,90	22,05
JPD 2	71 295,40	2 025,90	1 903,40	66 214,40	53 963,80	17 331,60	24,31
JPD 3	58 793,40	1 822,90	1 338,80	48 118,00	45 579,00	13 214,40	22,48
Cíl 2 a 3	130 088,80	3 848,80	3 242,20	114 332,40	99 542,80	30 546,00	23,48
EQUAL	32 100,90	970,70	765,60	27 766,00	26 313,50	5 787,40	18,03
INTERREG IIIA8	55 000,00	1 384,90	1 409,80	55 988,30	54 814,50	688,30	1,25
Iniciativy	87 100,90	2 355,60	2 175,40	83 754,30	81 128,00	5 972,90	6,86
Celkem SF	1 671 455,50	48 120,00	43 143,20	1 538 869,00	1 314 205,70	357 249,80	21,37

Na základě tohoto porovnání již můžeme vidět, že pravidlo n+2 by nebylo dodrženo a že ČR správně využila možnosti, kterou nabízela Evropská komise. A to, že umožní posunutí

konečného data způsobilosti výdajů programového období 2000-2006 o 6 měsíců (na 30. června 2009) a to s ohledem na socioekonomickou situaci států EU.

Na obrázku č. 2 máme možnost vidět grafické znázornění výše uvedené tabulky: Alokace 2004-2006 (první sloupec) vs. certifikováno od počátku programového období (druhý sloupec) k 31. 12. 2008

Obrázek č. 2

Žebříček operačních programů

3F

Pro označení úspěšnosti jednotlivých operačních programů jsem použila jednoduchý žebříček. Programy jsou seřazeny dle úspěšnosti ze tří hledisek. Vždy je sledován poměr dané kategorie vůči celkové alokaci 2004-2006. Na základě pořadí v jednotlivých kategoriích je pak určeno „celkové“ pořadí programu.

Tabulka č. 4 – žebříček OP

Operační program	Sledovaná kategorie vůči alokaci 2004-2006 – pořadí v dané kategorii			Celkové pořadí
	Žádosti o platbu od konečného příjemce/ uskutečněné výdaje vs. Alokace	Připraveno k certifikaci vs. Alokace	Certifikováno vs. Alokace	
SROP	1	1	1	1
OP RLZ	5	5	5	5
OPPP	4	4	4	4
OPI	3	3	3	3
OP RVMZ	2	2	2	2

Celkově se tedy dle sledovaných kategorií jako nejúspěšnější jeví Společný regionální operační program následovaný OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Jako nejméně úspěšný se dá označit program OP Rozvoj lidských zdrojů, který skončil dle sledovaných hledisek vždy na posledním místě.

Největší úspěch žadatelů

Zajímavý pohled nabízí přehled, ze kterého se dozvíme, kde žadatelé zaznamenali největší úspěch z hlediska projektů s uzavřenou smlouvou a jejich proplacení.

Z tabulky můžeme vidět, že stoprocentní úspěšnost zaznamenal OP RVMZ. Velkou úspěšnost v proplácení má i OP Průmysl a podnikání, Jednotný programový dokument 2 a také Společný regionální operační program.

Tabulka č.5 - Přehled proplacených projektů

OP/ JPD	Počet schválených projektů	Projekty s uzavřenou smlouvou	Počet proplacených projektů	Proplacenost v %
SROP	2 885	2 884	2 589	89,77
OPRLZ	2 719	2 624	148	5,64
OPPP	2 862	2 841	2 774	97,64
OPI	401	396	228	57,57
OP RVMZ	3 598	3 349	3 349	100,00
JPD 2	287	287	263	91,64
JPD 3	787	782	124	15,86

Opatření s nejnižším zájmem

Pokud jde o OP, jejichž opatření se dostala do TOP 5, o něž žadatelé projeví nejmenší zájem, dvě položky zde má OPRVMZ, po jedné OPPP, OPI a JPD 2. Můžeme ale konstatovat, že jde vesměs o opatření s relativně omezeným významem. (tabulka 4)

Tabulka č. 6 – TOP 5 opatření s nejmenším zájmem v mil. Kč a % (k 31.12.2008)

OP/ JPD	Opatření		Alokace 04 - 06	Finanční požadavky z podaných žádostí	Poměr finančních požadavků k alokaci
OP RVMZ	2.3	Rybářství	222	128,3	57,71%
OPI	2.2	Podpora kombinované dopravy	236	152,4	64,66%
OPPP	2.3	Úspory energie	167	147,7	88,55%
JPD 2	2.2	Podpora malého a středního podnikání, příznivé podnikatelské prostředí	199	180,5	90,57%
OP RVMZ	1.3	Lesní hospodářství	290	266,1	91,89%

Opatření mající největší poptávku

Stejně jako se liší výsledky jednotlivých programů i uvnitř každého z OP lze najít značné rozdíly. Tato TOP 10 je určena na základě převisu poptávky po dotacích, kterou reprezentovaly podané žádosti o podporu, nad nabídkou, tedy výší alokace. Zájem žadatelů je zřetelný zejména v případě OPPI, jehož opatření figurují v žebříčku 3krát, po dvou opatřeních má OPRLZ, OPPI a JPD 3, jedním opatřením je zastoupen SROP. Právě v jeho případě však jde o rekord: zájemci o dotaci zde podali žádosti v objemu, který o 526% převýšil celkovou alokaci let 2004 – 2006 a podpořena tak mohla být pouze necelá šestina projektů.

Tabulka č. 7 – Opatření s největším převisem poptávky

OP/ JPD	Opatření	
SROP	4.2	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch
OPI	3.1	Obnova environmentálních území
OPI	3.2	Zlepšování infrastruktury ve vodním hospodním
OPRLZ	4.1	Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti
JPD 3	3.2	Rozvoj dalšího vzdělávání
OPRLZ	2.2	Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce
JPD 3	4.1	Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek jako podpora konkurenceschopnosti
OPPP	2.1	Rozvoj
OPPP	2.3	OZE
OPI	3.3	Zlepšování infrastruktury ochrany ovzduší

Všechna opatření z tohoto TOP 10 mají zajištěnu návaznost v novém programovacím období, v některých případech dokonce přímou – např. program podpory ROZVOJ III v rámci OPPI. Na program Inovace bude navazovat jak část OPPI, tak i samostatný OP Výzkum a vývoj pro inovace. Infrastrukturu pro cestovní ruch bude řešit částečně IOP, částečně jednotlivé regionální operační programy. Na úspěšná opatření OPI naváže OP Životní prostředí, na atraktivní opatření OPRLZ a JPD 3 pak navážou tři programy – OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Praha Adaptabilita.

4 Programové období 2007 – 2013

Na právě probíhající programové období 2007—2013 má ČR z evropských fondů k dispozici 26,69 miliard eur, což představuje cca 752,7 miliard korun. Abychom si mohli udělat představu, jak velkou sumu to představuje, lze ji přirovnat přibližně ke třem čtvrtinám ročního státního rozpočtu ČR. [10]

Každá členská země si dojednává s Evropskou komisí operační programy (OP), které jsou zprostředkujícím mezistupněm mezi třemi hlavními evropskými fondy (ERDF, ESF, FS) a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. Jsou to strategické dokumenty představující průnik priorit politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a individuálních zájmů členských států.

Česko si pro nynější období vyjednalo 26 operačních programů. Osm z nich je zaměřeno tematicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí) a sedm zeměpisně (na Středočeský kraj, Střední Moravu, Moravskoslezsko atd.) Ostatní OP umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti. [10]

Již v polovině roku 2009 měla ČR schváleno přes 12 tisíc projektů v hodnotě téměř 139 miliard korun. Proces proplácení má díky změnám, které byly zavedeny k zrychlení čerpání, stoupající tendenci. Například měsíční nárůst proplacených peněz mezi červnem a červencem roku 2009 je víc než 18%, tedy navýšení o 3,7 miliard oproti předchozímu měsíci.

Ministerstvo v červnu 2009 zavedlo pravidelná jednání mezi předsedy regionálních rad operačních programů a také jednotlivými náměstkyněmi ministerstev. Právě vzájemná koordinace má pomoci žadatelům o peníze z fondů EU v tom, aby byly ve svých žádostech úspěšnější. Pro informaci byl v roce 2009 vyřazen z proplácení v operačních programech téměř každý třetí projekt (29,2% vyřazených projektů).

Tabulka č. 8 - Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle HSS v období 2007—2013

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54%	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95%	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52%	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46%
Celkem	347 mld. €	100,00%	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00%

Přepočítáno dle směnného kurzu 1 EUR = 28,20 CZK.

Následující tabulka zobrazuje přehled základních informací o jednotlivých operačních programech.

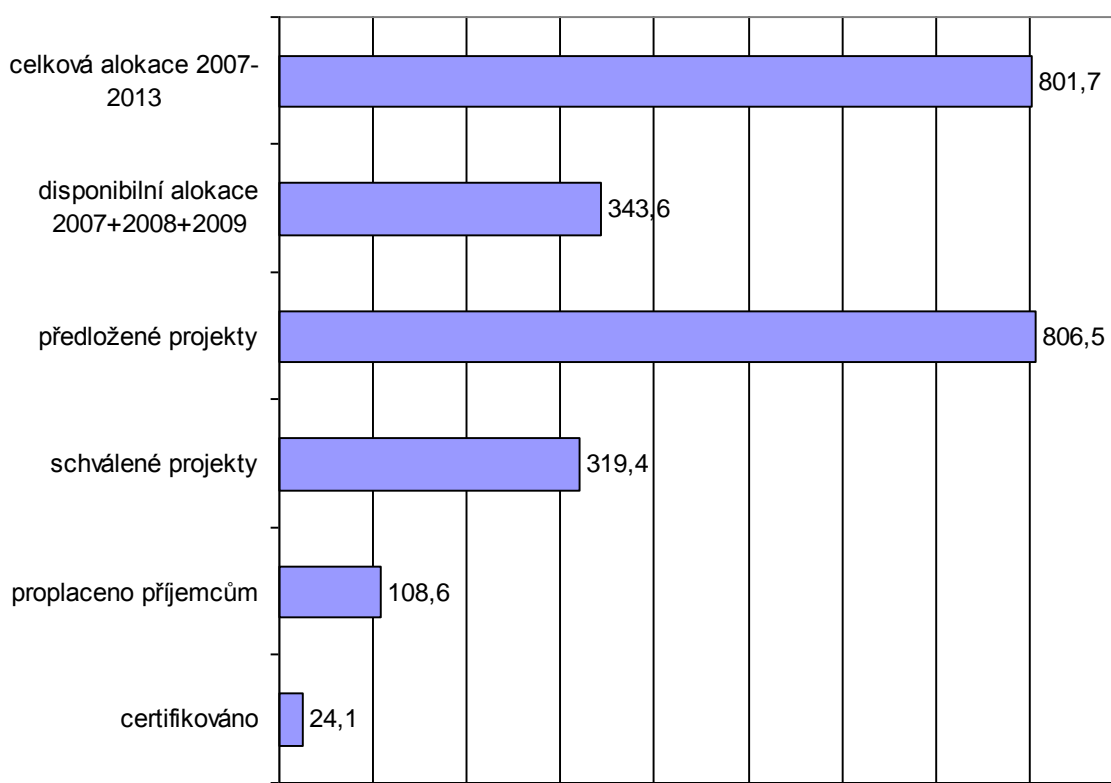
Tabulka č. 9 - Přehled operačních programů programového období 2007–2013

Zkratka OP	Název OP/ROP	% Podíl na alokaci NSRR
1. cíl: Konvergence		
<i>Tematické OP</i>		
OPD	OP Doprava (FS/ERDF)	21,8
OP ŽP	OP Životní prostředí (FS/ERDF)	18,5
OP PI	OP Podnikání a inovace (ERDF)	11,5
OP VaVpI	OP Výzkum a vývoj pro Inovace (ERDF)	7,8
OP VK	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (ESF)	6,9
OP LZZ	OP Lidské zdroje a zaměstnanost (ESF)	6,9
IOP	Integrovaný OP (ERDF)	6,0
OP TP	OP Technická pomoc (ERDF)	0,9
<i>Regionální OP</i>		
ROP SZ	ROP pro NUTS II Severozápad (ERDF)	2,8
ROP MS	ROP pro NUTS II Moravskoslezsko (ERDF)	2,7
ROP JV	ROP pro NUTS II Jihovýchod (ERDF)	2,7
ROP SM	ROP pro NUTS II Střední Morava (ERDF)	2,5
ROP SV	ROP pro NUTS II Severovýchod (ERDF)	2,5
ROP JZ	ROP pro NUTS II Jihozápad (ERDF)	2,3
ROP SČ	ROP pro NUTS II Střední Čechy (ERDF)	2,1
2. cíl: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		
OP PK	OP Praha – Konkurenceschopnost (ERDF)	0,9
OP PA	OP Praha – Adaptabilita (ESF)	0,4
3. cíl: Evropská územní spolupráce		
ČR – PL	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko (ERDF)	0,8

4.1 Průběh čerpání

K 3. březnu 2010 bylo řídicím orgánům 17 operačních programů prvního a druhého cíle Kohezní politiky předloženo celkem 33 782 žádostí o podporu v celkové výši 806,5 mld. Kč. Národní orgán pro organizaci (NOK-MMR) poprvé v novém programovém období 2007-2013 evidoval stav, kdy předložené žádosti ve výši 806,5 mld. Kč přesahovali celkovou disponibilní alokaci ve výši 801,7 mld. Kč. Grafické zobrazení můžeme vidět na obrázku č.2.

Souhrnný stav čerpání SF/ FS v mld. Kč k 3. březnu 2010, EU a národní zdroje, 1 EUR = 25,935 CZK

Obrázek č. 3

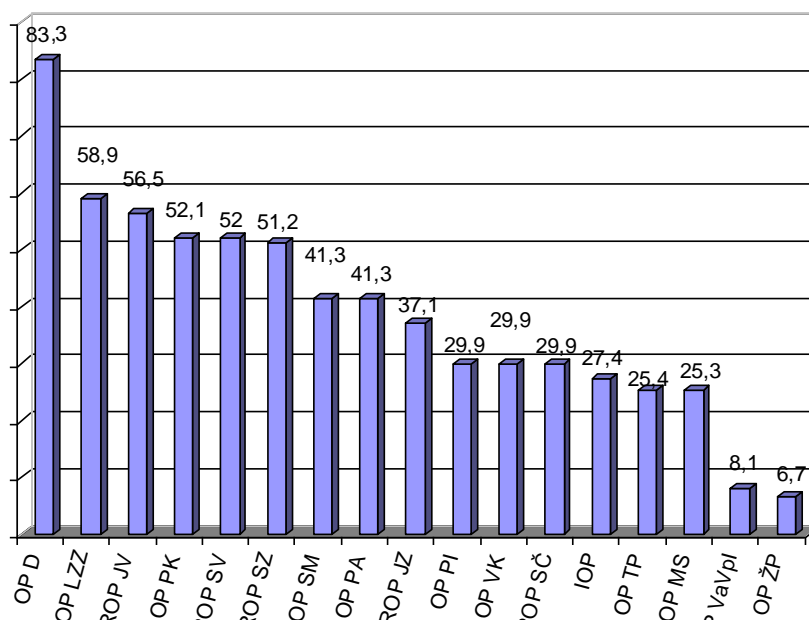
Schválené projekty

K 3. březnu 2010 bylo schváleno celkem 13 499 projektových žádostí v hodnotě 319,4 mld. Kč. Schválení projektů ze strany ŘO v rámci jednotlivých OP je zásadním předpokladem jejich realizace a tudíž proplácení finančních prostředků příjemcům. V současnosti osm ze sledovaných 17 OP nedisponuje dostatkem schválených projektů na alokaci roku 2008 (tj. 30% celkové alokace).

Stav schválených projektů

Stav schválených projektů a globálních grantů (GG) v % vzhledem k vlastní finanční alokaci 2007-2013, k 3. březnu 2010.

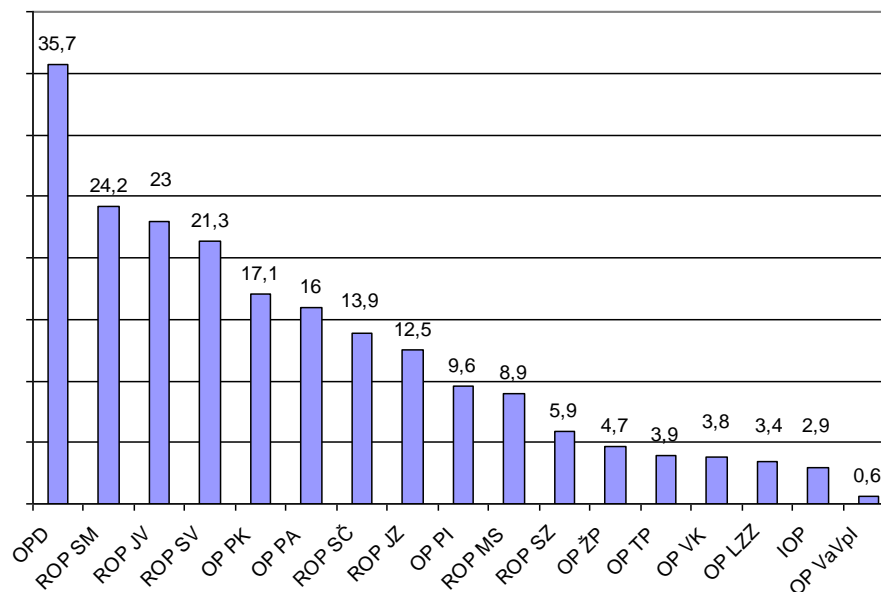

Obrázek č. 4

Proplacené prostředky příjemcům

K 3. březnu 2010 bylo příjemcům strukturální pomoci proplaceno celkem 108,6 mld. Kč. Téměř 80% všech proplacených prostředků tvoří tři OP, tedy OP Doprava (62,7 mld. Kč), OP Podnikání a inovace (8,9 mld. Kč) a OP Životní prostředí (7,1 mld. Kč). Použijeme-li jednoduchý systém hodnocení plynulosti čerpání, zjistíme, že 11 operačních programů ze sledovaných 17 musí dosáhnout minimální hranice proplacených prostředků alespoň ve výši 15% celkové alokace – tedy cca jedné roční alokace.

Stav proplacených finančních prostředků v % vzhledem k vlastní finanční alokaci 2007-2013, k 3. březnu 2010 můžeme vidět na následujícím obrázku.

Obrázek č. 5

4.2 Čerpání u jednotlivých OP

OP Doprava je z hlediska finančních alokací nejobjemnější operační program ČR. OP Doprava je financován z ERDF a FS.

Od počátku realizace Operačního programu Doprava bylo k 3. březnu 2010 podáno 153 žádostí v celkové hodnotě cca 170 mld. Kč. Z předložených žádostí jich bylo schváleno 106 v souhrnné výši cca 147 mld. Kč. Proplaceno bylo cca 63 mld. Kč, což představuje 35,7 % z alokace na období 2007- 2013. Certifikované prostředky dosahují 6 % z alokace na operační program na celé programové období.

OP Životní prostředí je druhým nejobjemnějším programem z hlediska alokovaných finančních prostředků z fondů EU v rámci programového období 2007-2013. OP ŽP je financován z ERDF a FS.

Od počátku realizace OP Životní prostředí bylo k 3. březnu 2010 zaregistrováno 8 407 žádostí o finančním požadavku cca 155,3 mld. Kč. Z předložených žádostí byla u 1 360 projektů podepsána Smlouva/Rozhodnutí o poskytnutí dotace s výší nasmlouvaných finančních prostředků cca 10,1 mld. Kč. Řídícím výborem bylo doposud vybráno k financování 3 433 projektů o finančním požadavku 52,2 mld. Kč. Objem proplacených finančních prostředků celkově dosahuje cca 7,1 mld. Kč, to představuje 4,7 % alokace na období 2007-2013.

K 3. březnu 2010 bylo v rámci OP Životní prostředí certifikováno cca 2,4 mld. Kč, to činí 1,6 % z alokace na celé programové období.

OP Podnikání a inovace je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti sektoru průmyslu a podnikání. Program je financován z ERDF.

V operačním programu Podnikání a inovace bylo k 3. březnu 2010 podáno 5 655 plných žádostí v celkové hodnotě cca 60,4 mld. Kč. Řídící orgán vydal Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 27,8 mld. Kč, proplacené prostředky na účty příjemců dosahují cca 8,9 mld. Kč. Objem certifikovaných výdajů činí cca 5 mld. Kč, což je 5,4 % z alokace na operační program.

OP Výzkum a vývoj pro inovace je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti ČR na světových trzích prostřednictvím neustálého zdokonalování podmínek pro existenci a působení výzkumných, vývojových a proinovačních center a vysokých škol. OP Výzkum a vývoj pro inovace je financován z ERDF.

V operačním programu Výzkum a vývoj pro inovace bylo k 3. březnu 2010 podáno 138 žádostí v celkové hodnotě cca 89,2 mld. Kč. Řídící orgán vydal Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 5,1 mld. Kč, proplacené prostředky na účty příjemců dosahují cca 364,7 mil. Kč. Certifikace výdajů u tohoto operačního programu doposud neproběhla.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je zaměřen na zlepšování kvality vzdělávání jak na úrovni základních a středních škol, tak na vysokých školách a univerzitách. OP VK je financován z ESF.

V OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo k 3. březnu 2010 podáno 2 268 žádostí na individuální projekty v celkové hodnotě cca 40,3 mld. Kč a 52 žádostí o globální granty ve výši cca 8,9 mld. Kč. V OP VK jsou vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 16,7 mld. Kč celkem na individuální projekty a globální granty. Proplacené prostředky za IP a GG dosahují cca 2 mld. Kč. Objem certifikovaných výdajů činí cca 5,4 mil. Kč, což je 0,01 % z alokace na operační program

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Program je zaměřen na zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti obyvatel ČR a na zkvalitnění a rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím školení, speciálních kurzů a vzdělávání. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je financován z ESF.

V OP Lidské zdroje a zaměstnanost bylo k 3. březnu 2010 podáno 439 žádostí o individuální projekty v celkové hodnotě cca 26,5 mld. Kč a 15 žádostí o globální granty ve výši cca 20,7 mld. Kč, v rámci GG bylo podáno 5 472 žádostí o grantové projekty v hodnotě cca 27,3 mld. Kč. V OP LZZ jsou vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 13,5 mld. Kč na individuální projekty a 19,4 mld. Kč na globální granty, v rámci GG byly schváleny grantové projekty v hodnotě cca 3,4 mld. Kč. Proplacené prostředky za IP a GG dosahují cca 1,9 mld. Kč. Objem certifikovaných výdajů činí cca 29,6 mil. Kč, což je 0,1 % z alokace na operační program na období 2007-2013.

Integrovaný OP

Finanční prostředky tohoto operačního programu jsou určeny k rozvoji veřejné správy, kultury, cestovního ruchu, informační společnosti, podpoře zaměstnanosti, péči o zdraví obyvatel, ke zlepšení bydlení a bezpečnosti obyvatelstva. Integrovaný operační program je financován z ERDF.

V Integrovaném operačním programu bylo k 3. březnu 2010 podáno 6 448 žádostí v celkové hodnotě cca 34 mld. Kč. Řídící orgán vydal Rozhodnutí o poskytnutí dotace ve výši cca 13 mld. Kč, proplacené prostředky na účty příjemců dosahují cca 1,4 mld. Kč. Objem certifikovaných výdajů činí cca 158,9 mil. Kč, což je 0,3 % z alokace na operační program na období 2007-2013.

OP Technická pomoc zajišťuje aktivity, které podporují efektivitu řízení Národního strategického referenčního rámce, jeho kontrolu, monitorování a evaluaci realizace NSRR a aktivity, jež jsou spojeny s využitím prostředků SF/ FS.

K 3. březnu 2010 bylo zaregistrováno 81 žádostí o finančním požadavku cca 5,7 mld. Kč. Z tohoto počtu bylo 49 žádostí ve výši cca 2 mld. Kč schváleno, proplaceno bylo 298 mil. Kč, což činí 3,9 % alokace na celé programové období 2007-2013. V rámci OP Technická pomoc byly certifikovány finanční prostředky ve výši cca 71,5 mil. Kč, což představuje necelé jedno procento z celkové alokace programu.

ROP NUTS Severozápad

Tento program je zaměřen na regeneraci a rozvoj měst a oživení venkovských oblastí, na zlepšení dopravního a hospodářského napojení regionu na sousední regiony a na využití přírodního a kulturního potenciálu pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Regionální operační program Severozápad je financován z ERDF..

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 605 žádostí v hodnotě cca 28 mld. Kč, z toho bylo schváleno 214 projektů v hodnotě cca 11,7 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno cca 1,3 mld. Kč a certifikováno bylo 380,8 mil. Kč.

ROP NUTS Moravskoslezsko

Tento ROP je zaměřen na zvýšení kvality regionálních komunikací, vytváření příznivých podmínek pro pěší a cyklistickou dopravu, zlepšení kvality života obyvatel a atraktivity regionů pro investory a návštěvníky stejně jako na zlepšování podmínek obyvatelstva pro práci i volný čas. Regionální operační program Moravskoslezsko je financován z ERDF.

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 930 žádostí v hodnotě cca 19,2 mld. Kč, z toho bylo schváleno 226 projektů v hodnotě cca 5,5 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno cca 1,9 mld. Kč a certifikováno bylo 835,4 mil. Kč.

ROP NUTS Jihovýchod

Intervence tohoto ROP se zaměří na řešení problému regionu v oblastech podpory regionální a místní dopravní infrastruktury, rozvoje nemotorové dopravy a veřejné linkové dopravy, služeb cestovního ruchu, dalšího rozvoje městského a venkovského prostředí. ROP Jihovýchod je financován z ERDF.

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 1 128 žádostí v hodnotě cca 28,1 mld. Kč, z toho bylo schváleno 413 projektů v hodnotě cca 12,1 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno téměř 5 mld. Kč a certifikováno bylo 724,5 mil. Kč.

ROP NUTS Střední Morava

Tento ROP podporuje zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury, zlepšení kvality života v regionu, zajištění kvalitních a dostupných sociálních služeb a zlepšení atraktivnosti regionu z hlediska cestovního ruchu. Regionální operační program Střední Morava je financován z ERDF.

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 944 žádostí v hodnotě cca 18,5 mld. Kč, z toho bylo schváleno 420 projektů v hodnotě cca 8,3 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno cca 4,9 mld. Kč a certifikováno bylo 1,3 mld. Kč.

ROP NUTS Severovýchod

Tento ROP se soustředí na zkvalitnění dopravní infrastruktury a zlepšení dostupnosti celého území regionu, na rozvoj městských oblastí a zvýšení přitažlivosti venkovských oblastí, rozvoj podnikatelské infrastruktury a na zvyšování kvality služeb v oblasti cestovního ruchu. Regionální operační program Severovýchod je financován z ERDF.

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 1 041 žádostí v hodnotě cca 31,7 mld. Kč, z toho bylo schváleno 340 projektů v hodnotě cca 10,4 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno cca 4,3 mld. Kč a certifikováno bylo 726,3 mil. Kč.

ROP NUTS Jihozápad

Tento ROP je zaměřen na zlepšení dopravní dostupnosti obcí a měst regionu, rozvoj infrastruktury veřejné hromadné dopravy regionu, zvyšování kvality života obyvatel v oblastech vzdělávání, sociálních služeb a zdravotnické péče či využití kulturního dědictví k rozvoji cestovního ruchu. Regionální operační program Jihozápad je financován z ERDF.

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 2 170 žádostí v hodnotě cca 40 mld. Kč, z toho bylo schváleno 342 projektů v hodnotě cca 7 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno cca 2,4 mld. Kč a certifikováno bylo 660,6 mil. Kč.

ROP NUTS Střední Čechy

Finanční podpora v rámci tohoto ROP je zaměřena na rozvoj regionální dopravní infrastruktury, zvýšení atraktivity regionu a návštěvnosti turistů, zlepšení kvality života ve městech i na venkově prostřednictvím úpravy veřejných prostranství a zkvalitněním veřejných služeb. Program je financován z ERDF.

Od počátku programového období bylo ke 3. březnu 2010 podáno celkem 943 žádostí v hodnotě cca 19,1 mld. Kč, z toho bylo schváleno 243 projektů v hodnotě cca 5,1 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo příjemcům na jejich účty proplaceno cca 2,4 mld. Kč a certifikováno bylo 736,7 mil. Kč.

OP PRAHA - Konkurenceschopnost

Tento operační program podporuje rozvoj dopravy hlavního města Prahy, zlepšení kvality životního prostředí Prahy, rozvinutí inovačního potenciálu hlavního města a celkové zatraktivnění městského prostředí. Operační program Praha - Konkurenceschopnost je financován z ERDF.

V operačním programu Praha-Konkurenceschopnost bylo k 3. březnu 2010 podáno 462 žádostí v celkové hodnotě cca 9,7 mld. Kč. Řídící orgán podepsal Smlouvy o poskytnutí dotace ve výši cca 3,7 mld. Kč, prostředky proplacené na účty příjemců dosahují cca 1,2 mld. Kč, což činí cca 17 % z alokace na programové období 2007-2013. Objem certifikovaných výdajů dosahuje cca 540,8 mil. Kč, což je 7,6 % z alokace na operační program na období 2007-2013.

OP PRAHA - Adaptabilita

Druhý pražský OP je zaměřen na podporu zaměstnanosti v Praze. Smyslem Operačního programu Praha – Adaptabilita je motivace zaměstnavatelů ke zvyšování nabídky pracovních míst, k umožnění přístupu znevýhodněných osob na trh práce a ke zlepšování profesních dovedností stávajících zaměstnanců. Operační program Praha - Adaptabilita je financován z ESF.

V operačním programu Praha-Adaptabilita bylo k 3. březnu 2010 podáno 1 955 žádostí v celkové hodnotě cca 10,2 mld. Kč. Řídící orgán podepsal Smlouvy o poskytnutí dotace ve výši cca 1,4 mld. Kč, proplacené prostředky na účty příjemců dosahují cca 530 mil. Kč, což činí cca 16 % z alokace na programové období 2007-2013. Objem certifikovaných výdajů dosahuje cca 4,4 mil. Kč, což je 0,1% z alokace na operační program na období 2007-2013.

5 Zhodnocení programového období

Pokud bychom chtěli programy hodnotit z hlediska počtu podaných žádostí, pak jednoznačným vítězem je OP Životní prostředí se svým počtem 8 407 podaných žádostí. Nedaleko za ním se nachází Integrovaný operační program (6 448 podaných žádostí) a OP Podnikání a Inovace (5 655 podaných žádostí). Myslím si, že počet žádostí u těchto dvou OP převyšoval z toho důvodu, že byli obsahově nejbližší žadatelům, obsahovali v sobě priority, které byli pro žadatele nejatraktivnější.

Co se týče hodnoty podaných žádostí, pak premiátem je OP Doprava, kde hodnota v podaných žádostech činí 170 mld. Kč (podaných žádostí bylo 153), dále OP Životní prostředí u kterého činí hodnota žádostí 153,3 mld. Kč a do třetice silných programů zahrneme i OP Výzkum a vývoj pro inovace s hodnotou žádostí 89,2 mld. Kč. Důsledkem vysoké hodnoty podaných žádostí je jistě to, že v rámci těchto OP je možno podávat žádosti na velké investiční projekty.

Třetím porovnávacím hlediskem by mohlo být procentuální schválení projektů vůči podaným žádostem. V tomto případě zaznamenali uchazeči největší úspěch u OP Doprava, kde úspěšnost schválení činila téměř 70%, dále u OP Podnikání a inovace, kde úspěšnost byla 46% a u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost činila 34%. Velká úspěšnost u OP Doprava bude dána tím, že počet žádostí je o poznání nižší než u OP Podnikání a inovace a jiných OP.

5.1 Porovnání programových období

Stejně jako v minulém programovém období byla malá poptávka uchazečů u technické pomoci, tak i v současném období tato poptávka není vysoká. K datu 3. března činil počet podaných žádostí 81 v hodnotě 5,7 mld. Kč. Ale na jeho obranu musím říci, že žadatelé v tomto případě předkládají zřejmě kvalitní projekty, jelikož úspěšnost schválení je zde 60%.

V období 2004-2006 byla poptávka po financování cestovního ruchu vyšší než nabízené prostředky. Ani toto období není výjimkou. Uchazeči snažící se o rozvoj cestovního ruchu podávají své žádosti prostřednictvím Regionálních operačních programů a jejich úspěšnost je cca 28%. Domnívám se, že malá úspěšnost bude dána obtížným podáváním žádostí a velkým počtem podobných projektů.

Stejně jako měli uchazeči zájem o zlepšení životního prostředí v minulém období, tak i v tomto se snaží prostřednictvím OP Životní prostředí pomáhat našemu ekosystému. Jak již bylo zmíněno, počet podaných žádostí je 8 407, ale úspěšnost schválení se pohybuje kolem 16%. Toto je dáno tím, že v rámci tohoto programu jsou podávány převážně žádosti o investiční dotace a podání těchto žádostí s sebou nese celou řadu problémů.

Co se týče procesu od podávání žádostí až po vyplácení dotací na účet příjemců, je tento proces pružnější než v období minulém. Tomuto napomáhají efektivní kontroly a následné zpětné vazby, dále také měsíční monitorovací zprávy, které dává k dispozici MMR a celkově lepší přístup všech zainteresovaných článků tohoto procesu.

Z pohledu žadatelů je toto období oproti minulému příznivější na úspěšnost v podávání projektů. Příčinou jsou zkušenosti z minulého období, ale velkou roli zde hrají také implementační agentury, jejich školení a případné individuální poradenství, které v tomto období funguje rozhodně lépe, než v období 2004-2006.

Tímto ale nechci říci, že mají uchazeči o tolik ulehčenou práci a o tolik větší naději na úspěch při podání jejich žádosti o dotaci a tím pádem efektivnější využití prostředků z fondů EU. Pořád jsou s tímto spjaty nemalé problémy, kterým se budeme věnovat dále.

5.1.1 Problémové oblasti

Využívání prostředků z fondů je zpomaleno těmito problémy:

1) žadatelé nemají dostatečné finanční prostředky na pokrytí financování projektu

To je způsobeno tím, že ne všichni zájemci o „evropské peníze“ ví, že u naprosté většiny operačních programů je dotace proplácena zpětně, až po ukončení celého projektu. Je tedy třeba zajistit si nejprve vlastní předfinancování.

2) stane se, že žadatelé musí vrátet část, nebo celou dotaci

Toto je dáno tím, že žadatelé nedodržují zvláštní požadavky pro provádění výběrových řízení při výběru dodavatelů, nebo že nedokládají majetkové poměry ve firmě. Že zapomínají na pravidelné monitorování a reportování o průběhu projektu, a to jak z věcného, tak i technického a finančního hlediska. Že jakákoliv změna v projektu během jeho realizace musí být složitě projednána a schválena. Tyto a spousty dalších povinností jsou příčinou výše uvedeného problému a tím i snížení efektivnosti využívání prostředků ze strukturálních fondů.

[13]

3) žadatel nesplňuje podmínky výzvy (územní, rozpočtové)

Mezi nepříjemná zjištění může patřit i to, že aby měl žadatel nárok na dotaci, musí projekt realizovat pouze v programem vymezených územích a oblastech. Překážkou pro získání dotace může být také rozpočet projektu, pokud se nevejde do stanovených mantinelů pro maximální nebo minimální výši podpory.

4) nesplněná bodová kritéria podané žádosti a tím pádem vrácené žádosti

Žadatelé často nechávají tvorbu projektu až na poslední chvíli a často tím trpí právě kvalita projektu. Např. u studie proveditelnosti nebo u analýzy nákladů a přínosů nedodržují stanovenou strukturu a obsah jednotlivých kapitol, v případě povinných příloh nedodržují jejich aktuálnost a požadovanou formu. Podceňují význam nepovinných příloh – někdy mohou výrazně ovlivnit výsledné bodové ohodnocení projektu, které rozhoduje o udělení či neudělení dotace. [13]

Tyto všechny problémy způsobují nižší efektivnost využívání fondů EU.

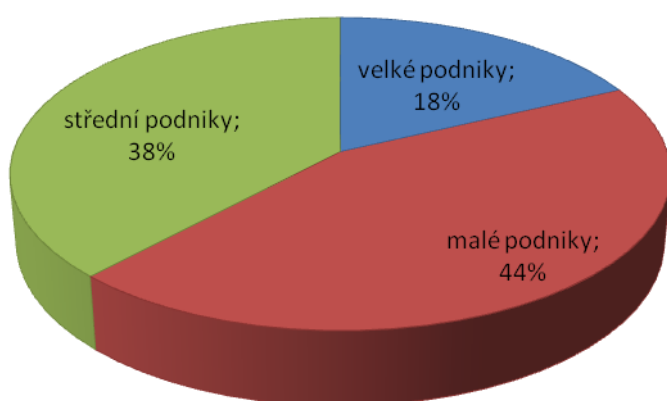
Ke zvýšení pravděpodobnosti schválení žádosti a tím i efektivnosti využívání prostředků z fondů vede:

- realizace projektu tak, jak byl popsán v žádosti a dodržovat při tom všech pravidel stanovených pro projekty financované ze strukturálních fondů EU.
- žadatelé nesmí také zapomínat na to, že realizace záměru musí vést ke splnění předem vyčtených cílů projektu. Již při vyplňování žádosti si volí tzv. monitorovacích indikátorů projektu, a ty nyní **musí při realizaci naplňovat**. Jedná například o počty pořízených technologií, nově vytvořených pracovních míst, apod.
- v realizační fázi projektu musí pravidelně předkládat průběžné monitorovací zprávy o realizaci projektu,
- po jeho ukončení (nebo po ukončení jeho dílčí etapy) zpracuje závěrečnou zprávu a žádost o platbu, ve které zhodnotí dosažené výsledky projektu.
- po následném proplacení však povinnosti administrace projektu pokračují, a to v závislosti na konkrétním programu po dobu tří nebo pěti let. Monitorovací zprávy pak zpravidla předkládají jednou ročně. Splnění a udržení hodnot výstupů projektu může být následně i předmětem kontroly ze strany příslušných institucí.

6 Případová studie využití fondů EU

K tomuto průzkumu jsem využila data již existujících dostupných výzkumů. Jedná se tudíž o sekundární data a nikoliv o primární šetření.

Oslovení podnikatelé byli z různých odvětví. Dotazovaných bylo 219. Účastníci průzkumu byli zástupci podniků různé velikosti ze sféry průmyslu, obchodu, služeb i veřejné správy.

Obrázek č. 6

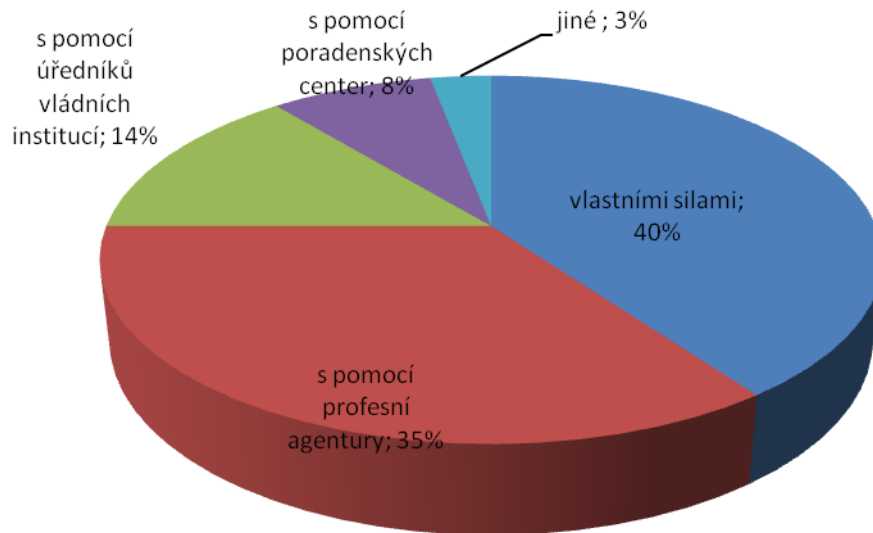
Celkem překvapující skutečností plynoucí z výsledků výzkumu je, že více podpor bylo uznáno malým podnikům, které neodrazuje podmínka společného financování.

Z celkového počtu 219 tázaných bylo v 76% podání žádosti úspěšné. Důvody nezískání jsou následující:

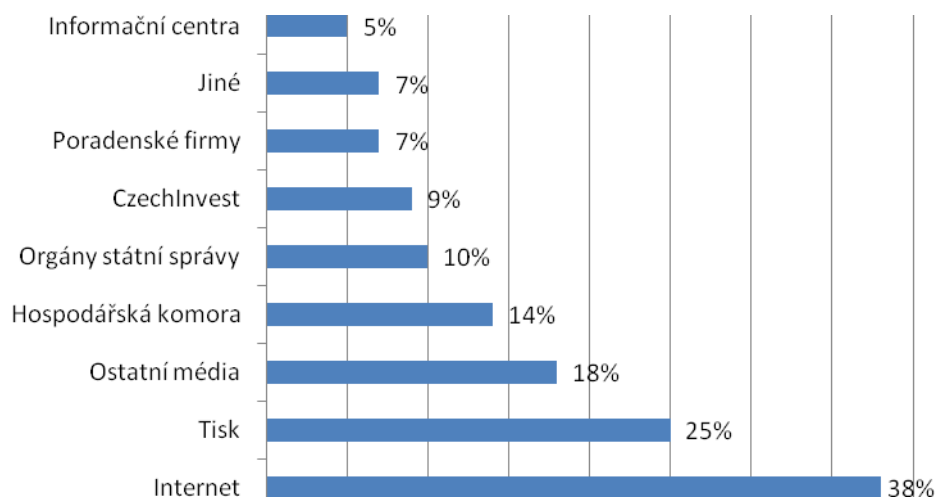
- nedostatek vlastních zkušeností se zpracováním žádosti, a se správným nasměrováním projektu, který neodpovídal zaměření programu;
- nedostatečné zpětnovazební kontakty pro podporu žádosti – žadatelé postrádali možnost bližšího představení podnikatelského záměru, pro který požadovali podporu ze zdrojů EU.

Co se týče formy podpory o kterou měli uchazeči zájem, pak ve více než 50% získali dotaci, dále zvýhodněné úvěry či příspěvky na úhradu nákladů či propagaci

Z následujícího obrázku můžeme vidět, že 40 % žadatelů si žádost zpracovávali sami a 14% využilo pomoci odpovědných úředníků, která je bezplatná.

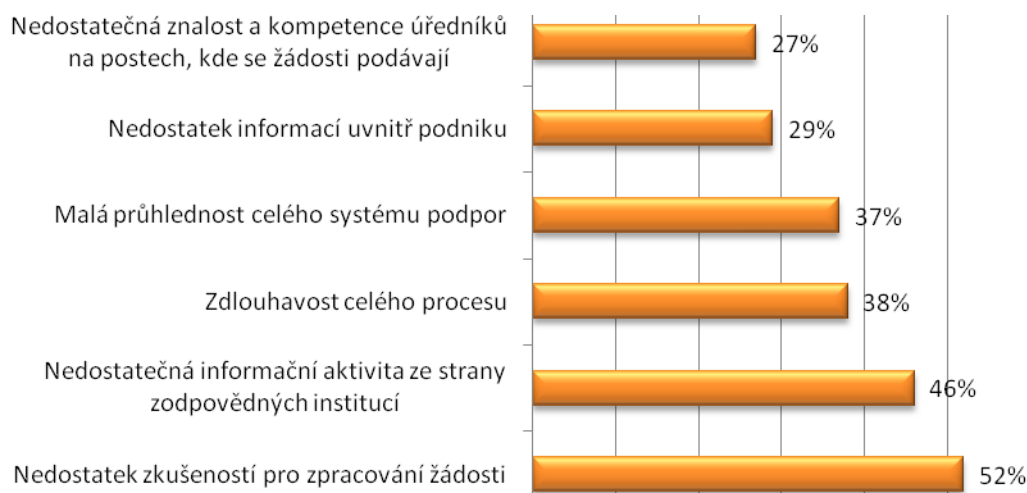

Obrázek č. 7

Obrázek č. 8

Žadatelé hledají informace převážně na internetu, nejméně se obracejí na informační centra. Jaké nejčastější problémy dotazování měli?:

Obrázek č. 9

6.1 Navržená obecná doporučení

Zde jsem navrhla doporučení, která by mohly vést k tomu, jak předejít problémům spjatých s žádostmi o dotaci a z toho plynoucí zvýšení efektivity čerpání prostředků z fondů EU:

- 1) Především je důležité započít s přípravou projektu již před vyhlášením výzvy a dále už jen postupně upřesňovat podle aktuálně vyhlášených podmínek
- 2) Zajistit si všechny potřebné podklady jak pro samotnou projektovou žádost, tak i veškeré povinné a nepovinné přílohy hned na začátku procesu
- 3) Sestavení týmu tak, aby v něm byli zastoupeni všichni, jichž se projekt týká. Je dobré motivovat každého z členů týmu tak, aby si vzal projekt za svůj
- 4) Pokud se žadatel rozhodne najmout na zpracování žádosti o dotaci či jeho část poradce či konzultanta, pak je důležitý výběr zkušeného, odpovědného a solidního partnera (nejlépe na základě doporučení, výběrového řízení nebo nabídky od několika poradenských firem či poradců)
- 5) A co je hodně důležité, aniž by se to v prvopočátku zdálo je: Konzultovat již ve fázi projektového záměru s implementační agenturou a poradci a v tomto přístupu pokračovat i při přípravě a podávání projektové žádosti

Jakým rizikovým faktorům předejdeme:

- Nedostatečné prostudování všech pravidel a kritérií
- Nesoulad projektu s cíli OP, dotačního titulu nebo se strategickými dokumenty
- Snaha využít každé příležitosti k získání dotace bez cílevědomé přípravy projektu, který představuje reálnou rozvojovou prioritu žadatele
- Příprava projektu na poslední chvíli, kdy se žadatel dozví o pro něj vhodné výzvě několik dní před uzávěrkou příjmu žádostí o dotaci

6.2 Doporučení z hlediska formální stránky

1) Je dobré předložit nepovinné přílohy nad rámec požadavků (mnohdy se mohou stát pomyslným jazýčkem na vahách při rozhodování o podpoře projektu a přidělení dotace)

2) Dobrý dojem budí kvalitní zpracování i formální úprava textu žádosti, grafická úprava i balení projektové žádosti také hrají svou roli (text bez gramatických chyb a projekt vytištěný na kvalitní tiskárně udělá na hodnotitele lepší dojem než odbytý černobílý tisk nebo nekvalitní kopie)

3) Zaměřit se i na název projektu. Přestože se řadí spíše k obsahovým charakteristikám projektu, působí název již i na první pohled a mnohdy může být i on oním jazýčkem na vahách, zejména v případě, kdy se sejde větší množství obdobných projektů. Správný název projektu by měl co nejvýstižněji charakterizovat obsah a cíl projektu, přičemž je vhodné koncipovat ho i s přihlédnutím k tomu, aby umožňoval vytvořit dobře zapamatovatelnou zkratku, která usnadňuje publicitu projektu

Po formální stránce se musí vyvarovat hlavně těchto chyb (po zkušenostech na informačních centrech):

- Neočíslované přílohy, které nejsou pevně spojeny s projektem, případně úplně chybějí
- Nesplnění požadavků na zabalení žádosti, zejména pokud jde o požadavky na obálku nebo spíše balík
- Nedodržení termínu podání žádosti, který je až na výjimky definován jako datum doručení, nikoli odeslání žádosti
- Nedodržení místa podání žádosti

- Nedodržení požadované struktury nebo obsahu jednotlivých požadovaných dokumentů
- Chybějící podpis oprávněného zástupce na žádosti
- Nejasnost informace o statutárním zástupci
- Odlišné číslování příloh žádosti v seznamu příloh a na přílohách samotných
- Přiložení prostých kopií požadovaných dokumentů místo jejich originálů nebo ověřených kopií

Přestože je formální stránka projektu důležitá, největší váhu při hodnocení a rozhodování o udělení dotace má obsah projektu, jeho cíl, výsledky a výstupy.

6.3 Doporučení z hlediska ekonomické stránky

O úspěchu či neúspěchu projektu rozhoduje rovněž ekonomická a finanční stránka daného projektu. Odlišnosti lze vnímat především mezi tzv. tvrdými a měkkými projekty. U těch tvrdých, tedy investičních, je důraz kladen na realizační část, neboť podpora končí ukončením realizace, zatímco u měkkých, neinvestičních, je primární podrobné a věrohodné zobrazení ekonomické stránky provozu projektu.

Kroky, které dovedou projekt k úspěchu z hlediska ekonomické stránky, jsou následující:

- 1) Kvalitně zpracovaný finanční plán. Jde o pravdivé vyčíslení všech nákladů a výnosů projektu, příjmů a výdajů spojených s projektem jak ve fázi investiční, tak i v provozní fázi
- 2) Důkladná analýza rizik projektu a další zpracované analýzy
- 3) Dobré předchozí ekonomické výsledky žadatele a jeho dobré finanční zdraví
- 4) Čtivá, přehledná, a ne příliš dlouhá studie proveditelnosti
- 5) Je dobré zvolit vždy nižší než maximální procento požadované dotace

Na co si dát z hlediska financí pozor:

- Nedostatečně prokázané zajištění financování a následné finanční krytí
- Nerealistické výsledky finanční a ekonomické analýzy v porovnání s běžnými výsledky obdobných projektů
- Výrazně nadhodnocená výše investičních nebo provozních nákladů
- Zahrnutí neoprávněných nákladů, které s projektem vůbec nesouvisejí, do jeho rozpočtu

7 Závěr

Cílem této práce bylo prozkoumat čerpání ze SF v ČR a podat hlubší porozumění dané problematice. V úvodu práce jsem přiblížila problematiku strukturálních fondů, konkrétně jaké fondy může využívat ČR a jaké projekty z nich může financovat.

Co se týče průběhu čerpání ze SF, rozdělila jsem ho na dvě části. V té první se věnuji programovému období (2000) 2004 – 2006. Z tohoto období jsme se dozvěděli, že bylo podáno velké množství žádostí o dotace ze SF, ale jelikož byli uchazeči málo informováni o postupu žádání byla i malá úspěšnost schválených žádostí. Proto Evropská komise dovolila posunout hranici n+2 o půl roku. Jedním z dalších důvodů byla i špatná pružnost v proplácení finančních prostředků.

Pokud bychom měli shrnout průběh čerpání u obou programových období, pak zjistíme, že nejvíce prostředků z fondů bylo využito na rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch, dále také na obnovu environmentálních území, na zlepšení vodního hospodářství, další vzdělávání, rozvoj podnikatelského sektoru, ale i zemědělství.

Nejmenší zájem měli žadatelé o programy typu technická pomoc, a to jak v období předešlém, tak současném. Důvodem je to, že žadatelé přesně nevědí, jak a na co tyto prostředky využít.

Díky zkušenostem uchazečů z předcházejícího období byly k datu 3. 3. 2010 podány žádosti v hodnotě přesahující alokaci na léta 2007 – 2013, což vidím jako velký úspěch, co se týče aktivity uchazečů. Ale z počtu schválených žádostí je vidět, že nám pořád dělá problémy podávat kvalitní projekty. Dle statistik vychází, že cca každý 2 – 3 projekt není schválen.

Problémů, které jsou spjaty s podáváním žádostí, je celá řada. Nejdříve bych shrnula ty, které žadatelé nemohou ovlivnit. Jsou to problémy vyplývající z pokynů pro žadatele, které jsou vydávány ke každé výzvě u každého OP. Mezi tyto problémy patří např. požadavek na několikaletou historii, vyloučení některých oborů činnosti, určení pouze několika okresů či obcí v rámci regionu, nastavení hodnotících kritérií – ekonomická situace podnikatele, specifikace uchazeče, apod. Jako další velký problém vnímají zájemci o dotaci nedostatečné informování o změnách ve formulářích žádostí, požadovaných přílohách a dalších podmínkách nezbytných k podání žádosti o dotaci, vysoké náklady na zpracování žádosti o dotaci a v neposlední řadě administrativní náročnost procedury získání dotace

Poslední kapitolu jsem věnovala návrhu doporučení, která by zamezila vzniku problémům a rizikům spjatých s podáváním žádosti a tím se zvýšila efektivnost využití prostředků z fondů

EU. Především je důležité začít s přípravou projektu včas, dále je potřeba si zajistit všechny potřebné podklady (ať už týkající se výzvy, nebo samotné přílohy k žádosti o dotaci). Dále je dobré sestavit si tým lidí, který se bude o přípravu žádosti a poté o realizaci projektu starat.

Závěrem bych chtěla dodat, že otázka čerpání pomoci ze strukturálních fondů EU je velice obsáhlá a často vnímaná jako nepřehledná a komplikovaná. I já sama mám ten samý dojem a uvítala bych, kdyby se problematika čerpání dotací z EU stala průhlednější a méně administrativně náročnou záležitostí.

Seznam použité literatury

Publikace:

- [1] KINŠT, J.: *Jak hospodaří Evropská unie*. Ekonom.21.1.2009, č. 2, S.60.
- [2] POTLUKA, Oto, et al. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. 1 vyd. Praha: IREAS, 2003. 198 s. ISBN 80-86684-02-4.
- [3] PŘICHYSTAL, Aleš. *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt*. 1. vyd. Nymburk: VEGA-L, 2008. 156 s. ISBN 978-80-86757-94-0.
- [4] ŠPERKEROVÁ, M. *Berme, když dávají*. Ekonom. 3.12.2008, č. 48, s. 18-22.
- [5] VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 s. ISBN 80-247-0828-0.
- [6] VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.
- [7] MAREK, D. a kol.: *Příprava na strukturální politiku Evropské unie*. Repronis Ostrava, ISBN 80-7329-065-2, 2004.
- [8] DOLANSKÝ, V. a kol.: *Projektový management*. Praha, Grada Publishing ISBN 80-7169-287-5, 1996.
- [9] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Průvodce fondy Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2004. 145 s. ISBN: 80-239-3285-3.

Elektronické dokumenty:

- [10] *Strukturální-fondy* [online]. 2009 [cit. 2010-04-11]. Informace o fondech EU. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>.
- [11] *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2006 [cit. 2010-04-11]. Programovací období 2004 - 2006. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Strukturalni-fondy/Programovaci-obdobi-2004-2006>>.
- [12] Ministr Vondruška: Čerpání z fondů EU v období 2004-2006 je téměř stoprocentní . *Businessinfo* [online]. 27.8.2009, [cit. 2010-04-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/srpen-2009/cerpani-z-eu-2004-06-temer-stoprocentni/1001810/54338/>>.

- [13] Jak na dotaci z fondů EU?. *Businessinfo* [online]. 5.1.2009, 8, [cit. 2010-04-11].
Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/jak-na-dotaci-z-fondu-eu/1001573/51780/>>.

Oficiální stránky o Evropské Unii:

- [14] Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz>
[15] Dostupné z <http://www.euroskop.cz>
[16] Dostupné z http://europa.eu/pol/reg/index_cs.htm

Jiné materiály:

- [17] Měsíčník Dotační věstník od 11 měsíce 2005 po únor 2008

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	16
Obrázek č. 2	18
Obrázek č. 3	24
Obrázek č. 4	25
Obrázek č. 5	26
Obrázek č. 6	36
Obrázek č. 7	37
Obrázek č. 8	37
Obrázek č. 9	38

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Porovnání fondů	11
Tabulka č. 2 - Ukázka průběžného čerpání jednotlivých SF (k 31.12.2007, v mil. EUR)	14
Tabulka č. 3 – Stav jednotlivých OP k 31.12.2008	17
Tabulka č. 4 – žebříček OP	18
Tabulka č.5 - Přehled proplacených projektů	19
Tabulka č. 6 – TOP 5 opatření s nejmenším zájmem v mil. Kč a % (k 31.12.2008)	20
Tabulka č. 7 – Opatření s největším převisem poptávky	20
Tabulka č. 8 - Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle HSS v období 2007—2013	23
Tabulka č. 9 - Přehled operačních programů programového období 2007–2013	23

Seznam zkratek

EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Společná evropská měna euro
EU27	Evropská unie čítající 27 členů
FIFG	Finanční nástroj na podporu rybolovu
FS	Fond soudržnosti
GG	Globální grant
HDP	Hrubý domácí produkt
IOP	Integrovaný operační program
IP	Individuální projekt
JPD 2	Jednotný programový dokument 2
JPD 3	Jednotný programový dokument 3
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NOK-MMR	Národní orgán pro koordinaci
OP	Operační program / programy
OPI	Operační program infrastruktura
OPRVMZ	Operační program
OPPP	Operační program průmysl a podnikání
OPRLZ	Operační program rozvoj lidských zdrojů
OP ČR-PL	Operační program přeshraniční spolupráce ČR-Polsko
OP D	Operační program Doprava
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PA	Operační program Praha – Adaptabilita
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP PK	Operační program Praha - Konkurenceschopnost
OP VaVpI	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
ROP	Regionální operační program
ROP SZ	ROP Severozápad
ROP MS	ROP Moravskoslezsko
ROP JV	ROP Jihovýchod
ROP SM	ROP Severní Morava
ROP SV	ROP Severovýchod
ROP JZ	ROP Jihozápad
ROP SČ	ROP Střední Čechy
ŘO	Řídící orgán
SF	Strukturální fondy
SROP	Společný regionální program
TP	Technická pomoc
VaV	Výzkum a vývoj

Seznam definic

Celková alokace podpory 2007-2013

Finanční zdroje SF/FS EU a národní prostředky alokované pro NSRR (resp. jednotlivé operační programy) na celé programové období 2007-2013. Výpočet Celkové alokace podpory 2007–2013 v CZK: Certifikované výdaje předložené EK v CZK * (necertifikované prostředky v EUR * aktuální měsíční kurz).

Certifikované výdaje předložené Evropské komisi

V rámci certifikace uskutečněných výdajů Platebním a certifikačním orgánem (MF ČR) je potvrzována správnost údajů a efektivnost systémů řízení a kontroly na úrovni řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů (popř. konečných příjemců). Certifikované výdaje jsou následně zaslány v žádosti o proplacení finančních prostředků z ČR do Evropské komise.

Finančně ukončené projekty

Projekty, u kterých byly ukončeny všechny aktivity a příjemce předložil ZS/ŘO Závěrečnou zprávu a závěrečnou Žádost o platbu. Po její kontrole budou proplaceny prostředky na účty příjemců a následně budou načteny do tohoto sloupce.

Globální grant – GG

Globální grant je, v souladu s články 42 a 43 Obecného nařízení, jeden ze způsobů implementace programu pro vybrané oblasti podpory nebo její části. Globální grant je realizován prostřednictvím grantových projektů. Globální grant je spravován jeho vyhlášovatelem, který na tento globální grant obdrží finanční prostředky z operačního programu.

Grantový individuální projekt

Projekt obvykle menšího rozsahu předkládaný na základě výzvy k předkládání žádosti v jednotlivých globálních grantech jednotlivých operačních programů (především OP VK a OP LZZ).

Podané žádosti

Vyplnění webové žádosti o podporu a následně fyzické odevzdání vyžadovaných podkladů o projektu. Podané žádosti o podporu jsou tedy všechny žádosti o dotaci, které byly podány od počátku programového období zaregistrovány v IS ŘO a následně přeneseny do MSC2007.

Pravidlo n+3/n+2

Administrativní nástroj pro zlepšení čerpání finančních prostředků z fondů EU, tzv. automatické zrušení závazku. Podle pravidla n+3/n+2 musí být roční závazek (alokace podpory na konkrétní rozpočtový rok), který začne platit v roce n, vyčerpán v následujících třech resp. dvou letech. Alokaci na rok 2007 je proto nutné vyčerpat do konce roku 2010. Pravidlo n+3 bylo vyjednáno na přechodnou dobu čerpání pro nové členské státy, která bude zakončena rokem 2010 včetně, poté platí pravidlo n+2.

Projekt

Ucelený soubor aktivit financovaných z operačního programu, jejichž realizací je, v určeném časovém rámci, dosaženo stanoveného cíle. Existují 3 typy projektů:

Individuální projekt – IP

Projekt, který je realizován přímo, tj. není realizován v rámci globálního grantu.

Grantový individuální projekt – GIP

Projekt, který je realizován v rámci globálního grantu s dolním platebním cyklem. Projekt, na který se financuje.

Grantový projekt – GP

Projekt, který je realizován v rámci globálního grantu s horním platebním cyklem. Projekt, na který se nefinancuje, financuje se na globální grant pod který projekt spadá.

Proplacené prostředky příjemcům

Jedná se o finanční prostředky vyplacené na účet příjemce řídicím orgánem či zprostředkujícím subjektem (ŘO/ZS), a to včetně zálohových plateb (předfinancování) v případě ex-ante financování.

Prostředky předložené k certifikaci

V informačním systému Viola zaúčtované souhrnné žádosti o provedení platby prostředků z rozpočtu EU (tedy SF/ FS) do příslušné kapitoly státního rozpočtu, ze které proběhlo předfinancování operačního programu. Certifikací uskutečněných výdajů se rozumí potvrzení správnosti údajů předložených řídicími orgány platebnímu orgánu a potvrzení efektivnosti systémů řízení a kontroly na úrovni řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů (popř. konečných příjemců).

Výzva

Výzva je aktivita řídicího orgánu příslušného operačního programu. V termínu výzvy jsou přijímány žádosti o dotaci. Výzva může být časově neomezená (tzv. průběžná; hodnocení přijatých žádostí je prováděno průběžně) nebo časově omezená (tzv. kolová; k hodnocení přijatých žádostí dochází až po uzavření výzvy). Alokace na výzvu vyjadřuje sumu finančních prostředků určených vyhlášenou výzvou.

Žádosti ve schvalovacím procesu

Projekty, které se nacházejí v procesu administrace, tj. před uzavřením Smlouvy o poskytnutí dotace či Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Do sloupce se načítají hodnoty aktuálně podaných žádostí o podporu, tj. projekty splňující formální náležitosti a kritéria přijatelnosti, projekty vybrané k realizaci a projekty zařazené mezi náhradní projekty. Tyto projekty procházejí nejprve formální, finanční a kvalitativní kontrolou a hodnocením. Počet projektů v tomto sloupci se může v průběhu implementace navyšovat či naopak snižovat, závisle na počtu projektů vyřazených během schvalovacího procesu případně schválených k financování.

Žádosti vyřazené s administrací

Projekty, které nesplnily podmínky přijatelnosti pro čerpání finančních zdrojů ze SF/ FS EU a z národních prostředků nebo projekty, které nebyly hodnotící komisí pro čerpání těchto finančních prostředků doporučeny.